

grabowski

JULIUSZ GRABOWSKI (1908–2001)

Juliusz Grabowski urodził się 29 stycznia 1908 roku w Nizianach k. Wołkowyska. Po ukończeniu Gimnazjum im. Króla Zygmunta Augusta w Wilnie w latach 1928–1937 studiował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej. Stopień inżyniera elektryka uzyskał 1945 roku. Pracę zawodową rozpoczął w 1936 roku w Państwowych Zakładach Tele- i Radio-technicznych w Warszawie. Podczas wojny przebywał na Litwie, Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie. Po powrocie do Warszawy (1945) kontynuował pracę w PZTiR, a następnie pracował w Zakładach Wytwórczych Materiałów Teletechnicznych, Zakładach Radiowych im. Marcina Kasprzaka, Przemysłowym Instytucie Telekomunikacji oraz Instytucie Tele- i Radio-technicznym w Warszawie (1948–1957).

Pracę naukowo-badawczą i dydaktyczną rozpoczął w 1945 roku w Politechnice Warszawskiej oraz w Szkole Inżynierskiej im. H. Wawelberga i S. Rotwanda, kolejno jako starszy asystent, profesor kontraktowy, zastępca profesora. W latach 1950–1960 był współorganizatorem Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej i kierownikiem Sekcji Teletransmisji. Od 1956 roku był docentem etatowym w Katedrze Teletransmisji Przewodowej Politechniki Warszawskiej, od 1964 roku w Katedrze Urządzeń Teletransmisyjnych i Telegraficznych, później w Instytucie Teleelektroniki, a następnie — w Instytucie Telekomunikacji, do czasu przejścia na emeryturę w 1978 roku. Pełnił w tym okresie funkcje: p.o. zastępcy kierownika Katedry Teletransmisji Przewodowej, kierownika Katedry Urządzeń Teletransmisyjnych i Tele-

graficznych, prodziekana Wydziału Łączności, kierownika Wieczorowego Studium Zawodowego, kierownika Zakładu Urządzeń Teletransmisyjnych, kierownika Zakładu, a później Zespołu Systemów Teletransmisyjnych, zastępcy dyrektora Instytutu Teleelektroniki ds. naukowo-badawczych (1971–1973), dyrektora tego Instytutu (1973–1975) oraz docenta, a później profesora kontraktowego w Instytucie Łączności (1976–1990). Stopień naukowy docenta uzyskał w 1956 roku, a tytuł profesora nadzwyczajnego — w 1983 roku.

Główny kierunek działalności naukowej Juliusza Grabowskiego był związany z rozwojem techniki teletransmisyjnej. W latach 1936–1939 opracował wiele urządzeń teletransmisyjnych, wdrożonych do produkcji przemysłowej. Po wojnie kontynuował tę działalność, prowadząc prace badawcze i projektowe nad telefonicznymi systemami nośnymi. Wyniki prowadzonych przez niego i jego zespół po 1964 roku prac nad systemami współosiowymi

Słowa kluczowe

- teletransmisja
- systemy teletransmisyjne
- miernictwo teletransmisyjne
- transmisja danych

G

zostały wdrożone do produkcji przemysłowej i zyskały wiele nagród.

Drugi kierunek jego prac dotyczy transmisji danych. Pod jego kierunkiem opracowano dwa systemy transmisji danych — system śledzący z wykrywaniem błędów UTD-1 oraz system z kanałem zwrotnym i korekcją błędów UTD-1200. Prace te uznano za wybitne osiągnięcia naukowe i techniczne oraz wyróżniono wieloma nagrodami, w tym zespołową Nagrodą Państwową II stopnia (1972).

Trzeci kierunek prac naukowych Juliusza Grabowskiego był związany z miernictwem teletransmisyjnym, a ich wynikiem stał się obszerny zestaw wyspecjalizowanej aparatury kontrolno-pomiarowej.

Juliusz Grabowski aktywnie uczestniczył w wielu krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych.

Był ceniony jako dydaktyk i wychowawca. Przewodził wiele wykładów poświęconych urządzeniom, systemom, miernictwu i specjalnym układom teletransmisyjnym, organizował dla studentów praktyki zagraniczne oraz krajowe wycieczki naukowe. Kierował wykonaniem około 100 prac dyplomowych, magisterskich oraz inżynierskich, był promotorem 5 zakończonych przewodów doktorskich. Jego dorobek naukowy (opublikowany i nieopublikowany) obejmuje około 50 pozycji, w tym połowę wykonanych indywidualnie.

Juliusz Grabowski uprawiał także działalność społeczną i społeczno-naukową. W czasie studiów czynnie uczestniczył w studenckim ruchu naukowym, pełniąc m.in. funkcję prezesa Naukowego Koła Elektryków studentów Politechniki Warszawskiej. W styczniu 1943 roku został żołnierzem Armii Krajowej na Nowogródzczyźnie. Jego zadaniem było zapewnienie łączności radiowej oddziału AK „Łąka” z Komendą Główną AK. Brał bezpośredni udział w akcji „Burza-Ostra Brama” zmierzającej do wyzwolenia Wilna i Wileńszczyzny przez oddziały AK (czerwiec–wrzesień 1944 roku); był odpowiedzialny technicznie za łączność radiową z rządem RP w Londynie i Komendą Główną AK. Likwidacja radiostacji przez NKWD nastąpiła 8 września 1944 roku. Za działalność konspiracyjną i bojową został przedstawiony do odznaczenia m.in. Krzyżem Walecznych i odznaczony honorową Odznaką Żołnierza Armii Krajowej Okręgów „Wiano” i „Nów”. Był członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Po wojnie działał m.in. w Związku Nauczycielstwa Polskiego Politechniki Warszawskiej, Spółdzielni Mieszkaniowej „Politechnika”, a także w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich. Współpracował

z Komitetem Elektroniki i Telekomunikacji Polskiej Akademii Nauk, Komisją Główną Elektroniki i Telekomunikacji Komitetu Nauki i Techniki (jako członek i przewodniczący Zespołu Teletransmisji), radami naukowymi Wojskowego Instytutu Łączności, Wydzielonego Biura Rozwojowego Zakładów Materiałów Magnetycznych „Polfer”, Krajowej Komisji Międzynarodowego Doradczego Komitetu Telefonicznego i Telegraficznego (Comité Consultatif Télégraphique et Téléphonique — CCTT) jako członek Prezydium, z Polskim Komitetem Automatycznego Przetwarzania Informacji Naczelnej Organizacji Technicznej oraz z Radą Naukowo-Techniczną przy Ministrze Przemysłu Ciężkiego.

Wyrazem uznania zasług Juliusza Grabowskiego jest zespołowa Nagroda Państwowa II stopnia oraz liczne odznaczenia państwowe i społeczne, m.in.: Krzyż Komandorski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Srebrny i Brązowy Medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, Złota Honorowa Odznaka „Zasłużonego Pracownika Łączności”, Złota Honorowa Odznaka „Zasłużonego Pracownika Łączności”, Złota Honorowa Odznaka Stowarzyszenia Elektryków Polskich (SEP) oraz Złota Honorowa Odznaka Naczelnej Organizacji Technicznej. Został także wyróżniony tytułami: honorowego członka SEP i zasłużonego seniora SEP oraz medalami tego Stowarzyszenia: im. Mieczysława Pożaryskiego, im. Kazimierza Szpotarńskiego oraz im. Janusza Groszkowskiego.

Juliusz Grabowski również w okresie emerytury zachował wysoką aktywność zawodową i społeczną, m.in. jako wieloletni kierownik Działu Teletechniki w Izbie Rzecznawców Stowarzyszenia Elektryków Polskich, przewodniczący Komisji Historii i Tradycji Wydziału Elektroniki Politechniki Warszawskiej oraz członek Centralnego Kolegium Elektroniki i Telekomunikacji SEP, a także Polskiego Komitetu Optoelektroniki.

Zmarł 27 maja 2001 roku w Grodzisku Mazowieckim.